

grænser, som en kapitalistisk økonomi sætter for, hvor langt man kan gå for at sikre befolkningens sundhed, ville et sådant lempeligt krav være et fremskridt.

Til nr. 3.

I bemærkningerne til den eksisterende miljølov fastholdes det princip, at det er forurenere, som skal betale for foranstaltninger til at begrænse eller fjerne en given forurening. Dette udmærkede princip bliver imidlertid langt fra fulgt op gennem miljølovens administration.

De direkte omkostninger som kan følge af påbud om rensning af spildevand, opsætning af filtre m. v., vil selvfølgelig påhvile forurenere. Det var dog et klart brud på principperne, da man vedtog loven om støtte til miljøinvesteringer, som betød, at befolkningen over skatterne skulle betale for den foreningsbekæmpelse, som miljøloven ellers påbyder virksomhederne at betale for.

Principperne bliver også i praksis brudt ved den pression, som virksomhederne er i stand til at øve over for myndighederne og befolkningen. Eksempler, hvor en virksomhed truer med at lukke eller flytte til udlandet, hvis man fastholder krav om nedsættelse af forureningen, er velkendte.

Endnu større er problemerne imidlertid med hensyn til de indirekte omkostninger, som virksomhedernes forening påfører befolkningen.

Disse indirekte omkostninger er af meget forskellig art:

— anbringelse/nedgravning af urensede affaldsstoffer som f. eks. kemikalieaffald, spildolie, emballage m. v., som det senere er op til myndighederne at fjerne, samtidig med at det er vanskeligt at forfølge de pågældende forurenere økonomisk,

— udledning og nedsivning af spildevand, som har ødelæggende virkninger på naturværdier og naturressourcer, hvilket dels medfører ødelæggelser for andre erhverv, f. eks. fiskeri, dels pålægger samfundet at foretage en genopretning, i det omfang det overhovedet er muligt at genoprette skaderne, — udledning af affaldsstoffer til atmosfæren med direkte ødelæggende virkninger i form af korrosion på hustage, biler m. m. og i visse særlig belastede områder med sundhedsfarlig virkning,

— udledning af enorme mængder urensset, eller kun utilstrækkeligt rensset, spildevand til kloaksystemet, hvilket påfører de enkelte kommuner store udgifter til investeringer i rensningsanlæg, uden at virksomhederne nogen sinde kommer til at betale andet end en symbolsk afgift. Dette gælder f. eks. anlægget, som opføres ved Lynetten i København, hvor formentlig mindst halvdelen af rensningskapaciteten

vil blive optaget af de private virksomheder. Samtidig sker der ofte det, at virksomhedernes spildevand standser processen i de biologiske rensningsanlæg.

Og i alt dette er der endda ikke medtaget de indirekte udgifter, som pålægges befolkningen til udbygning af social- og sundhedssektoren som følge af behovet for at rette op på de skader, som påføres først og fremmest arbejdere på virksomhederne, men også den omkringboende befolkning. Disse udgifter er det nærmest umuligt at give et skøn over. Hertil kommer, at en række skader, høreskader, lungesygdomme osv., ikke kan overvindes med økonomisk bistand.

En praktisk udmøntning af princippet om, at forurenere betaler, må derfor forudsætte en langt mere omfattende kontrol med produktionen og dens foreningsvirkninger, ligesom det vil forudsætte en lovgivning, som i langt højere grad stiller krav til selve indretningen af produktionen, således at behovet for rensningsforanstaltninger kan mindskes.

Til nr. 4.

Ifølge lovens § 74 og § 80 er „enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald“ klageberettiget i miljøsager.

Det lyder smukt. Men praksis har vist, at denne bestemmelse fortolkes temmelig snævert af myndighederne.

I en konkret sag vedrørende godkendelse af rensningsanlægget Lynetten på Amager er den lokale NOAH-gruppe blevet afvist som klageberettiget med den begrundelse, at gruppens medlemmer bor for langt væk. Og det på trods af, at gruppen har dokumenteret, at den vil blive berørt væsentligt af forureningen (der er tale om svævestøvsforurening, der spredes vidt omkring). Ligeledes er Vejvæsenets Arbejderes Klub blevet afvist med henvisning til, at „det er ikke vort bord“. På trods af, at de af klubbens medlemmer, der vil få arbejde på anlægget, vil blive udsat for forureningen.

Principielt mener VS, at alle bør være klageberettigede. Da dette muligvis vil skabe kaos i det statslige bureaukrati, kan klageberettigelsen indskrænkes til kun at gælde alle faglige organisationer, der har eller vil få medlemmer i arbejde på de pågældende virksomheder, samt diverse miljøorganisationer som Naturfredningsforeningen, NOAH m. m. samt endelig de enkeltpersoner, som i kraft af deres arbejde eller bopæl vil komme i berøring med den pågældende forurening.

Det er uægtelig en bagside ved kravene om åbenhed og kontrol, at de fremmer en udbygning af det statslige bureaukrati. Der er imidlertid ingen vej